

NORGES HØYESTERETT

Den 12. januar 2017 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Tønder, Endresen og Normann i

HR-2017-85-U, (sak nr. 2016/2286), sivil sak, anke over beslutning:

X kommune

(Kommuneadvokaten i X
v/advokat Jørgen Aas Eide)

mot

A

(advokat Per Danielsen)

avsagt slik

K J E N N E L S E:

- (1) Saken gjelder heving av ankesak som følge av bortfall av søksmålsinteressen.
- (2) Y sykehjem fattet i februar 2016 vedtak om somatisk helsehjelp til pasient uten samtykkekompetanse som motsetter seg helsehjelpen. Vedtaket er forlenget flere ganger, senest 19. august 2016.
- (3) Pasientens sønn, A, brakte ved stevning og begjæring om midlertidig avgjørelse 27. mai 2016 til Nord-Troms tingrett vedtaket inn for rettslig overprøving.
- (4) Tingretten behandlet saken etter reglene i tvisteloven kapittel 36, og avsa 4. juli 2016 dom og kjennelse hvor vedtaket ble stadfestet og krav om midlertidig opphør av helsehjelpen ikke ble tatt til følge.
- (5) A anket til Hålogaland lagmannsrett.
- (6) Under saksforberedelsen for lagmannsretten oppsto spørsmål om saken skal behandles etter tvisteloven kapittel 36 eller som allmennprosess. Lagmannsretten traff 28. oktober 2016 beslutning om at saken skal behandles etter reglene i kapittel 36.

- (7) *X kommune* har anket lagmannsrettens beslutning til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens rettsanvendelse, og det er i korte trekk anført at beslutningen bygger på uriktig forståelse av pasient- og brukerrettighetsloven § 4A-10. Saken skal gå som allmennprosess. Det er lagt ned slik påstand:
- "1. Hålogaland lagmannsretts beslutning av 28. oktober 2016 i sak nr. 16-138873ASD-HALO oppheves.
2. X kommune tilkjennes sakskostnader."
- (8) *A* har tatt til motmæle, og påstått anken forkastet. Det er i korte trekk anført at de beste grunner taler for at denne saken går etter kapittel 36. Det er lagt ned slik påstand:
- "Sak nr. 16-087520TVI-NHER behandles av Hålogaland lagmannsrett i henhold til reglene i tvistelovens kap. 36."
- (9) Hålogaland lagmannsrett har vurdert, men ikke funnet grunn til, å omgjøre sin egen beslutning.
- (10) Etter at saken innkom Høyesterett, tilskrev forberedende dommer partene i brev 14. desember 2016 med spørsmål om avvisning av saken fra domstolene som følge av at saksøker ikke har uttømt klagemulighetene.
- (11) Kommunen innga prosesskriv 15. desember 2016 hvor den anførte at saken ikke skal avvises, men at den må gå som allmennprosess. I prosesskriv 2. januar 2017 har kommunen imidlertid gjort gjeldende at ankesaken for Høyesterett må heves under henvisning til at Fylkesmannen i Z 16. desember 2016 overprøvde tvangsvedtakene truffet av sykehjemmet av eget tiltak, jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 4A-8.
- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken gjelder lagmannsrettens generelle lovtolkning, som utvalget kan prøve, jf. tvisteloven § 30-3 første ledd, jf. § 29-3 tredje ledd.
- (13) Anken til Høyesterett gjelder spørsmålet om sak om rettslig overprøving av et tvangsvedtak etter pasient- og brukerrettighetsloven truffet av førsteinstansen – her *Y* sykehjem – skal behandles som allmennprosess eller etter spesialreglene i tvisteloven kapittel 36. Saken reiser også spørsmål om saken skulle vært avvist fra domstolene fordi klagemulighetene ikke er uttømt.
- (14) Etter at Fylkesmannen i Z traff vedtak 16. desember 2016, har *A* ikke lenger aktuell interesse i en avgjørelse om gyldigheten av sykehjemmets vedtak, jf. tvisteloven § 1-3 andre ledd. Det er derfor ikke nødvendig for utvalget å ta stilling til om saken – dersom den kom til behandling i lagmannsretten – i så fall skulle fulgt reglene for allmennprosess eller spesialreglene i tvisteloven kapittel 36. En rettslig overprøving av Fylkesmannen i Z' vedtak 16. desember 2016 skal utvilsomt skje etter reglene i kapittel 36, jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 4A-10 andre punktum.
- (15) Utvalget bemerker videre at det i utgangspunktet er lagmannsretten som skal vurdere om saken skal heves eller om *As* rettslige interesse i saken for lagmannsretten kunne vært i behold ved at et eventuelt krav om at Fylkesmannens vedtak 16. desember 2016 skal kjennes ugyldig trekkes inn som et nytt krav for lagmannsretten, jf. tvisteloven § 29-4 andre ledd. Men ettersom det er staten – og ikke kommunen – som er rett saksøkt ved overprøving av Fylkesmannens vedtak 16. desember 2016, jf. tvisteloven § 1-5, må resultatet uansett bli at *A*

ikke lenger har rettslig interesse i saken mot kommunen. Saken må derfor også heves for lagmannsretten, og følgelig også for domstolene, jf. tvisteloven § 15-2 femte ledd. Utvalget finner i denne sammenheng grunn til å peke på at tingrettens dom i saken blir uten rettskraftsvirkning når ankesaken heves fordi søksmålsinteressen faller bort, jf. Rt. 2013 side 211.

- (16) Slik saken nå ligger an, finner utvalget ikke grunn til å ta stilling til om pasient- og brukerrettighetsloven § 4A-10 krever at saksøker må uttømme klagemulighetene før saken kan bringes inn for domstolene.
- (17) X kommune har påstått seg tilkjent sakskostnader med 12 120 kroner under henvisning til tvisteloven § 20-4 bokstav b. Utvalget finner ikke grunn til å ta stilling til om det er grunnlag for å tilkjenne sakskostnader etter denne bestemmelsen, idet det uansett finner at sakskostnader ikke bør tilkjennes.
- (18) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

1. Saken heves.
2. Sakskostnader for Høyesterett tilkjennes ikke.

Clement Endresen
(sign.)

Bård Tønder
(sign.)

Kristin Normann
(sign.)

Riktig utskrift: